

MS 527

Montesquieu Úr,

Munkájaiért

— a' —

Tövényesen,

LELEKÉRŐL.

.....*Prolem sine matre creatam.*
Ovidius.

francziából magyarra fordította
Arkosi Nemes Benkő István
Prókátor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1.

K. A. Könyv.

A' Törvényekről, melyek
a' politikai szabadsá-
got, a' Polgárral lévő
viszonyában, esindül-
jök ki.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A. P. E. S. Z.

Képzete ezen Könyvnek.

Nem elég, a' politikai szabadsá-
got, a' Constitutionnal lévő maga-
viszonyában, állani: abban a' vi-

sonyly

2.

Sonyban kell azt tekinteni, mely amak
a Polgárral vannak.

Megmondattam, hogy az első esetben az
az három hatalmaknak bizonyos fel-
osztása által formáltatik: De, ha máské-
ppén, egy más képre alatt kell azt
tekinteni. Ez áll a bitorodásban, avagy vi-
lekedésben, a mit az ember a maga bitor-
ságát létéből kap.

A megeshetik, hogy a Constitutio Sa-
bad, és a Polgár tellyestéppel nem a legyen.
A Polgár szabad lehet, és a Constitutio
nem lehet szabad. Ezen esetekben, a Con-
stitutio szabad képpen a Fővénnyeljuzva
de jure:, és nem a valóban: de facto:,
a Polgár de facto szabad lett, és nem a
de jure.

És az a Fővények' rendelése, és ugyan a
fenekes Fővények, a melyek formájuk
a szabadságot viszonyban a Constitutio-
val. De, viszonyban a Polgárral, erkölcsi,
mádk, bevett példák, sülhetik; és bizony

nyugt
[Signature]

3.

nyas polgári híveinek kedveshet nek
annak, a mint ezen jelenlévő Könyvben
megfogjuk látni.

Továbbá, a Szabadság, a legsőbb Szatus
szokásban, inkább nyomoztatván, sértet-
vén avagy nyomtatván, mintha azok
Constitutívja kívánnya; jó léken a külös
nők híveinek közt állami, melyek mindegyik
mik Constitutívánál, a Szabadság prin-
cipiumát, melyek közül mindenféle feleke-
tő, segitketik avagy sértetik.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

M. P. S. S.

A Polgárnak Szabadságáról.

A philozophiai Szabadság akaratunknak
gyakorlásában áll, avagy legalább ha
minden Syffémák között kellő állami,
a vélekedésben, melyben vagyunk, hogy az
karatunkot gyakoroljuk. A polgári
Szabadság áll a bátorságban, avagy leg-

alább

előbb a vélekedésben, mely bátorságunk
től van.

Ezen bátorság, / szépség / soha sem
támadtatik inkább meg, mint a közönsé-
séget vagy magános panaszokban. A
büntető íróvényeknek / des lois crimi-
nelles / jószágától függ hat a Polgár
Szabadága fölkéjben.

A büntető íróvények nem egyszerre
vitettek tökéletességre. Ítéljék azon
helyekben, hol a Szabadág leginkább
keresett ott, nem saláztatott a mindig
meg. Arisztoteles monja nekünk, hogy
Cumaeában a paratlo: Stúlei tanak
lehettek. Rómának Királyai alatt a
íróvények olyan tökéletességek vultak,
hogy Terentius Sullius az Ancus stanz
Luis" gyermekei ellen iséletet mondott,
ki arról vádoltatott, hogy a maga
szóvalat megölse. A Francziák első
Királyai alatt Clotán egy íróvényt tett,
hogy

hogy egy beirádaltatott meghalzatatlanul ne kárkörtathasson; ez egy ellenkező beirádalmját bizonyítja némely külvárosokban, vagy némely barbarus Népnél. Charondas volt az, a ki az hamis bizonyítgók ellen az isáclermvinnéást behozta. Midőn a' Dulganoknál ártatlansága minem bántóságosítva, akkor a' Szabadság is olyan kevélté vámn.

Az események, melyeket az ember némely Országban hozott, és a' melyeket másokban kért, a' legbátorosabbabb regulákra néve, a' mik a' kriminális Proceffusokban tartatnak, az emberi Nemzetet inkább érdekesséjék, mint valami dolgot a' Világon.

Esak ezen eseményeknek gyakorlásán fundálthatók a' Szabadság; és egy Szabadságban, melynek is felől a' legjobb lehetőségű Fővárosai karménak, egy ember, kinek proceffusát csinálhatják, és a' kinek a' következő nap fel

bellény

6.

kellene akadémiáim, egy főnök Baskinál
szabadabb lenne.

M. M. Péter.

Folytatása ugyan eszen Matériának.

A' Fővények, mellyek egy embert egyes
dül egy Janinak vallomására elvessz
tat. ^{Bleed Club Central University Library Club}
f. partales. / az okosság két Janikut
kiván; mivel egy Janu ki aróttit,
egy Vádoltatott ki tagad, egy pariz
tosságot csinálnak; és annak ellás
~~szóval~~ társára egy harmadik kell.

A' Főügyök, az a domaiak egy tör
tattal kívántak többes a kézhortai
társra. A' mi francia Fővényeink
kellővel kívánmak többet. A' Főügyök
ars állitják, hogy az ok' kókais ar. Ha
mek álsól horat ott volna bé; pedig az a
miénk.

J. W. Péter

N. P. S. S.

Hogy a Szabadság a büntetésnek
terméke, és annak megszerzése
által párszogatatik / ezt favorizie: /

Az a Szabadság? triumphusa, mikor a
büntetés törvények ~~minden~~
mindenik büntetést a bűnök terméke-
től veszik. Minden könnyeséanti do-
log megszünik; a büntetés nem a
szépséges capriciaiból, hanem a do-
log természetéből; és nem az ember az,
aki az emberen szöveget tételez.

Négy nemei vannak a bűnöknek. Az
első nemből valók a Religiót sértik; a má-
sodikból valók, az erkölcsököt; az harm-
adikból valók, a csendesség; a negyedik-
ből valók, a Polgárok biztonságát. Et
büntetéseknek, melyekkel az ember

ott or

astoros, ezen nemek, mindemikének
természetéből kell eredni.

Ez a bűnök, classisába, melyek a
deligivt érdeklik, csak azokat vetem,
a melyek az egyenleten astromofjái,
mint minden egyszerű Stentvigtörök
sek; tous les facitages simples;/.
Mert azon bűnök, melyek annak gya-
korságát éavarják, azok természeté-
ből valók, melyek a 'Dolgárok' nyugos-
salma avagy batóság ellen kuzul-
Dornak, és ezen classisokba kell huz-
tatottaknak.

Hogy az egyszerű ekontvigtörök bűn-
tetés a 'Dolgák' természetéből hurattas-
son, annak, mind azon hatrunknak,
melyeket a deligiv Dolgálat, megfult-
sában kell állani; a Templomok és való
kiürtésben; az örök szózat át
való megfultsában, bizonyos időkre
vagy mindigre; az ök jelenlése koru-
lés ben, át kor ok ban /; les exécutives;/
utálat ok ban /; les detestatives;/, brevés

nathériséskben): le conjugationis).

És dolgokban, melyek a csondettséget,
 és a "Pátus" bitovábbát zavadják;
 az alattomos cselekedések az emberi
 "Pátus" környekéből válnak. De azokban,
 melyek az "Istentéger" szöveg, hol some-
 mi köz szerepet vesz: activa publicae:
 minis, minis a bűnök is materiája:
 itt minden az ember és Isten között
 foly, ki a maga bűnösállásának mére-
 tét kézi az "Istentéger" szöveg. Hogy ha, conform-
 dában a dolgokat, a "Pátus" viselő az allati-
 tomas kontingenciáit is nyomásra, ő egy
 nyomorait terjedt egy kereszt "néme-
 slejébe, hogy a nem "Istentéger": ő elpusz-
 títja a "Pátus" szabadságát, a "Pátus"
 és vakmerő lelkiismeretek burjánzását
 ellemek jegeverkezést von.

És gonosz eren képréből jött, hogy az
 Istentéger bűntet kell áltam. Hanem "Pátus".
 teg az Istent "Pátus", és ezette "Pátus"
 bűntet nem áltam. Valójában, ha az ember
 eren utólti képrét által veresette magát,

mitox

mikor lenne vége az halálus bünsors?
 Lehetnek? Ha az emberek 'Főve'nyesirek
 egy végtelen Valóságért kell bűntudással,
 csak magukat az ő véghesorsoltság után
 Szabják, az nem az emberi természetnek
 gyengeségei, tudatlanságai, és elcsillá-
 gai: sur les copies! után.

Egy Historicus Devenéből egy tettet
 hoz elő, mely nekünk igen jól lerajolja,
 mit vider végre aron képszer, hogy az
 Istenegor bűntudás után, a gyenge
 lelkekben. Egy a Élet Élet Karomlá-
 sárat vádaltatott Tido nyuraika kar-
 korasott. Blorera lovagok kerékbe
 vett késsel hágsak a Verpadka, és el-
 kergették az Hikora, hogy magak álma-
 nak bocsát a Pont Élet Tiptolani.
 .... En az Olvadik megjegyjei is nem
 aron megelőzri.

A maiaridit elatti az erkölcsi-
 len levő bünsorsát jüglője magában. Myo
 nek a közönséges vagy különös álhata-
 tottág megörvöléte: az az, a Politiaje

aron

azon mód felől, miképpen kell élni
 az embereknek és a testi egészség-
 nek szokásával összekötött gyönyö-
 rüsigekkel. Ezen bűnök büntetésének
 is a dolga, természetéből kell vételtotve
 lenni: azon hatáskörnek megfogtatása,
 melyeket a Farsalag az erkölcsök ábrin-
 telégével kötött ököve, pénzbeli büntet-
 tések, kégyen, a budaklétszávali kénke-
 rités, köz gyalázat / l'indignité publique /
 a Városból és a Farsalagból való kiüre-
 tés; végre, minden a büntetés Fővöny-
 kének illő büntetések elejéigetekhá-
 ké's nemek vakmerőségének megfogta-
 sára. Valóban, ezen dolgok kevésebbé
 vagnak a gonakégen, mint az öm fe-
 lystekerésen avagy maga megvesztésen
 Valsatra

Is csak azon bűnökről van kérdés,
 melyek csupán csak az erkölcsöt
 érintik / intorenciák / nem arokról,

melyek

mellyek a kör bátorsággal szemben állanak, mint az alagadás és a megröplösítés, mellyek a negyedik nembe valók.

Az harmadik Classibeli bűnök azok, mellyek a Dolgárok nyugodalmát sértik: És az effélé büntetéseknek a dolog természeteiből kell vétettetni, és ezen nyugodalomhoz viszonyrani, mint a megröplösítés, stámkielés, jövttelak, és mai büntetések, mellyek a nyugodatlanság elméket helyrehozra, és azokat a felállított rendbe visszaállítják.

En a csendesség ellen való bűnököt azon dolgok köze írattom, mellyek a Dulsztiának egy egyszerű megsértésé foglalták magokban: messz aruknak, mellyek a csendességet megrávarják, és ugyan akkor a bátorságot is sértomlják, a negyedik Classiba kell vétettetni.

Ezen utolsó bűnök büntetési azok, a mellyeket vesztéseknek hívják. És egy

neme a visszafireseinek /: de talivni /
 mely az omiki, hogy a szász az egy vil-
 gáon a bátorságát megtagaja, ki az
 attól megfeszítve, avagy attól onán meg-
 fűttani akart.

Ezen büntetés a dolagnak természet-
 től van vétetve, az okosságból, a jó-
 nak is gonosznak kezejéből merítettve.
 Egy Dalgár halála idővel, midőn ő a bá-
 torságát azon próban büntötte meg, hogy
 egy más életéről megfűttan, avagy meg-
 fűttan szász halált. Ezen halálus blin-
 tetés olyan, mint a beteg szásznak
 az okosság. Mikor a bátorság a jószágok-
 ra nére megfűttan, akkor azok lehet-
 nek ~~merve~~ itten, hogy a büntetés fübenjári
 /: capitale / legyen: de talám jobb volna,
 a természetesebb lenne, hogy a jók bősé-
 gésége ellen lévő vétkes a jók nepe-
 ségével büntöttetnének meg; az az így
 lenne, ha a szászek között avagy
 egyenlők lennének. De minthogy éppen
 azok, kiknek nincs vagyoni, a mások-
 jóvair legkevésbéen kaphatnak, tehát a

testi büntetésnek a pénzbelit kellett
kiprótolni.

Mindegy, a' mit mondak, a' természet
szébül varam ~~maradhatatlan~~ méltó, és a'
Polgár szabadságának igen kedvesö.

V. P. K.

Díronyos vádokról, melyeknek a'

mérsékelésre, és az okok tisztázására,

különös sükségek vagyon.

Sokat érő Maxima: Sükség igen nagy
figyelemmel lenni az ördöngöskégek és
az Excekségnek üldözésében. Erre
bűnök vádja rendkívül megértheti a'
szabadságot, és egy végtelen tyrannizmus
nak lehet kutyja, ha a' Főügyhivari azt
határ köré szorítottam nem tudja. Mert
mindön az egyenesen nem érkekl egy Polgár.
nate dolgait, hanem sokkal inkább azon
képrötöt

képséget, a melyet a maga characterénél
 fölformált magának az ember, a Nő
 tudatlansága "prospectivájához képest
 veszedelmessé válik; és akkor egy Dögök
 mindegy veszedelmében forog, mivel a
 Világon a legjobb magaviselet, a leg-
 tisztább erkölcs, minden kötelessé-
 geknek gyakorlata, az ilyen bűnök
 gyanú ellen nem állnak jól.

Comenius Manual alatt a Practica
Pratorum feladatot, hogy a Practica
 ellen esküdt, és erre nére bizonyos
 mestersegeket használt, melyek az em-
 bereket láthatlanná tennék. Ezen Prac-
tica életében szünetlik, az ember
Practica meglepse. Salamonnak egy Könyve
 olvasván, melynek olvasása legis tel-
 kes: des légions de demons: Phosatt
de: Maie a bűbájos mestersegben: dans
la magie: egy hatalmat tévén fel,
 mely a Duklat felfegyverkezeti, emel-
 jegye, úgy néni az ember azt, a kit ő
din

Dingjének hívják, mint a Világon
legalkalmasabb embert a Földalja-
nak megsavarára és felforgatására,
és kéri őt merészek felett megbüntetni.

Nő a buszkönyvben, mikor az ember
a buszkönyvben a Vallás, elrom-
tására hatalmat gondol. Constan-
tinápolynak története adja tudunkra,
hogy egy jelenésre /: révelation /, mely
egy Düspröknek vult, hogy egy csenda
egy privatusnak buszkönyve miatt
megkünt, ő is a fia halála kárhuzat-
tak. Hogy csenda méltó dolgától nem
függött az a bün? Hogy nem ritkán vagy-
nak révelatiók; hogy a Düspröknek vult egy;
hogy az igaz vult; hogy ott egy csenda vult;
hogy ez a csenda megkünt; hogy ott busz-
könyv vult; hogy a buszkönyv a Val-
lás felforgathatná; hogy aren Privatus
ösdöngös vult; hogy végre aren buszköny-
tetet ő mivelte.

Lafcaré

Lascaris Theodor Csákán a maga betegséget az ördögűzésnek tulajdonította. Arckorak kik orral vándoroltak, nem volt onán menekedések, mint a mind magát egy kei vattal meg nem ígatni. Jó lett volna a Dörögöknel butorokainak lenni, hogy a butorokainak alult az onán magát igazolja. Allyan messze ment az ök orsoba, hogy ök a legbizonytalanabb bünnel a Világom, a legbizonytalanabb bizonyítottak Cluj egybe.

Az St. István Szék. országára alatt, a Szék Francia Országból kikergetettek, vándoroltak, hogy ök a kütakot a börtönök alul megmérgezzék volna. Ezen sülselen vándorok erőt kételkedés kellett mind azon vándorok alatt, melyek a Székönként gyűlöletigen gyököröknek, támaszani.

V. Kék

V. A. Pécsk.

A Természet ellen való Dűnről.

Isten mentson, hogy én az istonyodatt,
 a' mit az ember egy bűn ellen ér, és,
 melyet a' Religio, Choro, és a' Publica
 egymásután kárhoztatnak, kitébbit-
 tom akarjam. Csak kívetni kellene az mi-
 kora ~~egy~~ ^{egy} nem is tene, mint ammit,
 hogy egyik nemnek a' másik gyengé-
 gát adja; és egy gyalaratos ifjuság által
 egy becsdlen vénsegre kérttene. A' mit
 én a' felül fugok mondani, annak fugom
 hagyni mind azon maeshokot, és csak
 a' dymistmas elleni intérm, a' melly
 magával az istonyatossággal is, a' mivel
 annak járm fel, vithatket.

Minkhogy on bűmek természeté hogy
 rejtve legyen, tehát gyakran megtörtént,
 hogy a' bűvényhozók ^{egy} ~~egy~~ ~~egy~~ nek
 vallomására is megbüntették. és az, a' va-
 galm

galmarására: à la calomnie; egy tágas
 utat nyitván "Justinian, mond
 „ Procop. Egy Fővényt hirdettetett ki
 „ azen bűn ellen: ő perbe fogatta arokt,
 „ a kik abban nem esapán a Fővény óra,
 „ hanem az előtt is, hibások voltak. Egyre
 „ ainkk voltomata, néha egy gyermeknek,
 „ néha egy rabzólgának, elég volt; minden
 „ nek felett a gardagok, és azok ellen, kik
 „ a szökelek száriszjába tartoztak.

Stulinius az, hogy nálunk három bűnök,
 a' busz orkanyrag, az erotnekég, és a' ter-
 meket ellen lévő bűn; melyek közül
 meg lehetne az elsőket mutatni hogy ő
 nem esapán; a' második, mely végdolen
 külömbűtéseiket, magy ardiatokat son-
 ved; az harmadik, mely igen gyakran
 homajul, mind az hármán türel bűn-
 tet üdrek.

En felelek a' termesket ellen való bűn
 egy hársalágban s'ha sem fog nagy olma-
 nesekre kapni, ha a' nép másként vala-
 mi szökös órával arxa nem idgathatik,
 mind a' főzőgökre, kul az ifjú emberek

minden

minden gyakorlatukat merittelen
 tották; mint nálunk, hol az hársi
 nevelés sokáigon kívül van; mint az
 ottiaknál, hol a Privátusoknál
 egy nagy számú feleségük van kitett
 ok megvetnek, míg a többieknek val-
 lyaléggel nem lehet. Na kérttél
 döve az ember ezen bünt, számko-
 vette azt egy Szóval Politia által, mint
 minden erkölcsök sértéseit; és kint
 len a természetet letri fogja, vagy
 jabbat oralmassni, vagy a sokat helyre
 állítani. Ezen, a szemelmen kehe-
~~men~~men, egy adakozó, kérral öntötte
 ki az az örömeiket; és midőn minket
 gyönyörűségekkel halmoz, előre kérttél
 minket a gyermekek által, kik által,
 egy Szóval, újra Születtetünk, na
 gyobb örömeikre mint maguk ezen gyö-
 nyörűségek.

V. H. de
 S

W. A. B. S. H.

A megbántatott Felség' bűnéiről.

A' Szász Törvények rendelik, hogy mindazok, a' ki a' Császárhoz való tiszteletben hibázik, halálra kell büntetödni. Mivel azok nem állítják meg, miben alvón eren tisztelet csontváza, minden szolgálatokat egy stent arra, hogy a' kirak akarják, fejét vegyék, a' a' mélyik Sámiliót akarják, kiértek.

Két az udvari újságnak készített a' re rendelésre lévő kemények, egy bizonyos sekedesbe környüállásokot vegyitven, mellyek nem egy vörsök; az mondották, egy udvari újságban hasudni, amnyi, min az udvarnak tisztelese ellen hibázzik; az azokat kivégessék. Egy vezéből való stertrog gondatlanságból egy a' Császártól a' veses a' csottat alá írtó chemoria-

liba

hiba nemü jegyzés tővön, az végértök,
 hogy ő a Csákán aránt való tisztelek
 ellen hibázott; ez azon Família ellen
 azon iszonyú üldözések okosza, mellyek
 röl az hitványia valaha emlékeress.

Élj hogy a Felső-Értés büne határ
 korábban legyen az igazgatásnak despo-
 tizmusú fajittóváza. A Fővények, az
kezdéséről álló könyvben ezüv bővön
 fogak emlékeress.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

V. M. P. S. Z.

A Felső-Értés és a Felső-Értés
büne nevezetének gonos alkalmas
tatásáról.

Még egy ezüvökös visztaélelés, a midőn
 a Felső-Értés bünek nevét egy olyan
 dologra / a une action / fogják, a mi
 nem az. Egy Fővény a Csákán oknak,

mint
 =====

mint Szentlégtörőket üldözte azo-
 kat, a kik kérdésbe hozták a Fejedel-
 lem' itéletét, és érdeme fölül arok-
 nak, a kiket ő valamely kötelesség-
 re kiválasztott, kételkedék. Ezt a
 bünt bizonyosan a Cabinet és a Favo-
 riták támasztották. Egy más fövény
 kinyilatkozatta, hogy azok, a kik
 valamit a Fejedelem' Ministerei
 és Titkárai / les officiers / ellen mé-
 rettelnek, a Szentlégtörőnek binte-
 ugy büntöttei, mintha éppen a Feje-
 delem ellen méretelnek volna.
 Őni az a Fövényt két Fejedelmek-
 nek köszönhetjük, a kiknek gyere-
 gesége híres az Historiában; két
 Fejedelmeknek, a kik Ministereik
 által verettettek, mikép a Cordák
 kajtattnak párvai által; két
 Fejedelmeknek, kik rabkölgök voltak
 a Palotában, gyermekek a Szaná-
 ban, idegenek az hadseregben; a
 kik

kik sem tartották az Országot, mivel
 az mindennap eladák. Ezen Favv.
 riták közül némelyek Császárjuk
 ellen esküdtek. Zöbbit tettek: ökök-
 ve esküdtek a Birodalom ellen, béhisz-
 ták a Barbarusokat: és midőn őket
 megakaszták gátolni, akkor a Státus
 olyan gyenge volt, hogy az őket öze-
 nemyeit álsalkágni, és magát a Fele-
 ségvártás vesztésére ki kellett tenni
 az embernek, hogy őket megbüntesse.

Mindezenáltal ezen Fővenyem gyö-
 kezesre vala magát a Ling: char.
 Deferente, midőn meg akasván bi-
 zonyítani, hogy ő hibis a Felsőorszá-
 lóban, minthogy Cardinalis Dicke-
 licut a foglalatosság mellett el akar-
 ta írni, így szólván: "A bün, mely
 "a Fajedelmek' Miniszerei' személyét ér-
 "dekli, a Császárok' rendszabásai szerent
 "hadonli fontban vétetik, mint az,
 "a mely az ők' személyét érdekli. Egy

Minij

25.

„Minté az a maga Szjedelméhez is Ho-
 „tussá hozta foglalatott: vonja el az
 „ember azt mind a kettőtől; er éppen
 „egy van, mintha az elvöt karjától,
 „és a maiadikot hatalmának egy ve-
 „szétől futsana meg. Mikor maga
 a szolgálatig a földre jönne, másképpen
 nem válhatna.

Egy mai Fővénnyel Valenti'niánus-
 nek, Theodosiának, és Arcadiának,
 az hármas penszeröket a Felső-örse-
 büne vesztekeinek adja ki. De nem
 azé veszteke azé az ideáknak?
 Egy mai bünye a Felső-örse, nevét
 vagabvami, nem a Felső-örse büne
 ellen: való utólatnak kisobbireki?

H. Széj

A. H. P. I. S. Z.

Folytatása azen Matériának.

Paulinus Sándor Császárnak
 jelenlétében, "hogy képviselne egy iséle-
 "bírónak, ki az ő rendeltetéseinek altem-
 "nére mondott ítéletet, mint Feltégy-
 "bűnösnek, pereltetéseire; a Császár
 "néke azt felelte, hogy egy székben,
 "mint az övé, a Feltégy-
 "bírók helyettéggel helye nem lenne.

Fau Timianus irván ugyan azen
 Császárnak, mivel a Fejedelmé-
 "re felfogadta, hogy ő soha a maga rab-
 "gájának meg nem bucsátand, azért ma-
 "gát kötelestnek látja a maga haragjának
 "üntelen tartására, nehogy ő magát
 "a Feltégy-
 "bűne vesztetvé tette:
 "Mijjábanvali felelmeget vettél a fejedbe, fe-
 "lelt néki a Császár; is te nem esméred

„as in Maximianum“.

Egy Senátus' végrende rendelse, hogy az,
 a' ki a Császárok báványképeit: Statues,
 melyek elvették, megolvastotta, ne len-
 ne a Felség'orsónak békette. Severus
 és Antoninus Császárok írták Domianus
 nak, hogy az, a' ki a Császárnak még fel-
 nem kensel' állóképeit elfogná adni, ne
 ottan a Felség'orsó' bilébe. Ugyan ezen
 Császárok írták Iulius Cassianusnak,
 hogy annak, a' ki történelemből a Császárok'
 állóképe fele egy követ hajittana, nem
 kellene mint Felség'orsó'nek perbefogat-
 tatnia. A' Iulius' Fővevénye kívánt efféle
 módosításokat: mert a' nem csak azokat
 tette a Felség'orsó' véstéssine, kik a Csá-
 szárok' a' obrait öltöve voltak, hanem
 azokat is, kik valami hasonló cseleke-
 detet műveltek; az ezen bünt' szabad
 akarat' szerint valóvá: arbitraire:
 tette. Mindön az ember a Felség'orsó'nek
 több véstéss megállította, akkor fih-
 ségesséppen meg kellett volna különböz-
 tőtetni ezen bünököt. A' Fővevényrud'

Ulysses

Ulpianus is, minckintáma mondotta,
 hogy a Feltégsorsés bűnész lévi vádolás
 nem engeszték el a bűnös, halálával, hoz-
 záda, e nem illeti mind a Julius. Fe-
 vényre ábrat a Feltégsorsés kül határoz-
 tatott bűnököt; hanem egyedül az,
 a melly egy a Dírdalm ellen lévi mé-
 reidőget, vagy a' Esaisz ak' álete allem
 valót foglalja magában.

B. U. Cluj / Central University Library Cluj

K. P. S. K.

Folytatása ugyan ezen Matériának.

Egy Angliában VIII. Henrich alatt hoz-
 tatott Fővény, mind azokat, a' kik
 a' király halálát előre megmondották, a'
 Feltégsorsulás, p. de haute-trahison: /
 nélkülük nyilatkoztatva. Ez a' Fő-
 vény igen határozatlan vól. a' depro-
 tismus olyan is onyatus, hogy a' még
 azok ellen is fordul, a' kik az őrök. Ezen

Henrich

29.

Királynak utolsó betegségében, s ha
sem bátorhadak az Orvosok mondani,
hogy ő veszedelomben lenne; is ök, kettő-
zen kivűk, annak lövetkerésiben bán-
tak így.

K. A. P. E. S. Z.

A' Gondolatokról.

Egy Marsias álmodta, hogy ő Dio-
nyisiusnak tockát metszeni. Ez őt
kivégertette, mondván, ő ezről nem
álmodott volna ijjel, ha nappal arról
nem gondolkodott volna. Ez egy Tyrannus
más volt: mert, ha ő mindjárt ezről gon-
dolkodott volna is, még az nem mérte-
lette volna. A' Fővénység csak a' kültő
cselekedetek büntetését vállalják ma-
gukra.

M. A. S.

K. M. P. S. S.

A gondatlan beszédekéről.

Senki sem tekeri meg a Felsége-
 sértés bűnét totális szerént valóbbá
 /: arbi-raiceij, mint mikor a gond-
 latlan beszédek annak materiájává
 válnak. BCU Cluj / Central University Library Cluj és beszédek oly igen magya-
 rózát alá valók, amnyi különbség van
 a gondoskodásig és a gonoszság között, és
 olyan esetek a kifejezésekben a miket azok
 használnak, hogy a Fővény éppen nem vehet
 heti egy halálos büntetés alá a szöveget, ha
 a kifejezőleg nem nyilatkoztatja ki azt,
 a mit oda vét.

A beszédek egy vétek-jelt /: un corpus
de delicti; corpus delicti: / sem csinálnak
 ki; azok csak a képzésben maradnak fenn.
 és legtöbb alkalmatosságát sem fejezik ki
 magokkal, hanem az hanggal, mellyel azok
 mond

mondhatnak. Gyakoron ujítottatván ugyan
azon beszédek, nem éppen azon gondolatot
fejéri ki az ember: ezen gondolat attól az
ábraküttetésről függ, a'melly azoknak
már dolgoskell vágyon. Neha az halgan-
tás töbles mond minden beszédeknel. Mind
amát sommi sinez két érvelmübb. Mi-
kent csinálunk hát abbül egy felségvise-
bünt? Mindenümen, hová az a Fivény
bevitetett, nem csak a szabadság, hanem
amát még az anyéka is elült.

A' D. Negyedik Family-alem adott
charifedumában a' nehaz Beárnikak,
ezen Stexcregek kösült aggyik halálra
it elötött, azért hogy olyan beszédek
pottyintott, mellyeknek az ő zemellyével
köze völs; egy másik, azért hogy völsül
magyarára az ~~szó~~ ő a' Dixóalomsa
néve adott böles rendelésis, ez az ösönt
zemellyet keves ~~völsül~~ tiszteletü
beszédekkel megbántotta.

En nem kívánom sellyességgel kistebe-
bitteni a' buszonkodást; l'indignation;,
a'mellyel azok arans kell völsöt megá-
kik az ök' Szjedelme' Dícsátságát homajde

Littani

Sittami akarják: de akarnák inkább
 állítani, hogy ha az ember a Despotia
 miatt meisekelmi akarja, egy csupa fer
 nyított büntetés ezen a lalmatossággal
 jobban meggyer, mint egy maga az
 ártatlanságra néve mindig itonyan
 tal Feltézés: vádolata.

A' dolgok / les actions / nem min
 dennapnak; sok emberek jegyezhetik
 meg azokat: egy a tett dolgok felett lé
 vő havi vádolatokon kívül világo
 sodhatnak. Az egy cselekedettel ártve kötte
 tetett ilavak ezen cselekedet, terméke
 tét felvéstik. Így egy a közönvéget piaton
 a Fobbágyakat lártadása negatív embera
 Feltézés: bünöttüé léten, mivel a kar
 vak a cselekedettel ártve köttetve vagynak,
 is abból körtednek. Nem a karakat bün
 tatik meg; hanem egy végbevitt cseleke
 detet, a mire a karak fordítottak. Azok
 csak akkor válnak büné, midőn az ad egy
 büntetésre méltó cselekedetet kértitgat
 nek, kísérnek, avagy követnek. Minden
 jelforditt az ember, ha a stókból egy fű

bejáró vetket csinál, az helyett hagy
arukot mint egy főbejáró bün jegyét
erre.

Theodosius, Arcadius, és Honorius Csá-
szárak, Északpártány /: préfet du préevise,
praefectus praetorio /: Ruffinusnak írták:
"Ha valaki a mi személynkről vagy urali
"kudarsunkról rosszul szólni, mi tőlünk
"nem akarjuk azt megbüntetni: ha gon-
"daslánságból szólni, meg kell vetni; ha este-
"lenségből szólni, meg kell büntetni; ha bosz-
"súrból, meg kell néki bocsátani. Így az il-
"lyen esetekben tartozol te, a dolgokat
"mentekre hagyván, minket tudósítani,
"a végre, hugg mi a szavakat a személyek
"szókat megítéljük, és jól megfontoljuk, ha
"arukot álsalnérnünk, avagy per alá vetni
"kell vetnünk.

XIII. száz.

N. M. Réss.

Act. Irásokról.

Az Irások némelly több fennmaradó dolgoz-
kut foglalnak magokban; de a midőn
a Felügyelési Vethere okot nem ad-
nak, akkor azok nem tartoznak a
Felügyelési bűnnek materiájára.

Augustus és Liberius ugyan azért
szer kaptakok éren bűnök büntetés-
tét; Augustus, fonyló szerjfiak isat-
nyak ellenn tete bizonyos irások al-
kalmatosságával; Liberius azokérs,
melyekről ass hitte, allenne kérsittetek.
Semmi sem völt a Dómai szabad-
ságnak fatalisabb. Exemptus Loce
Dus bevédelmetott, mivel Krímikái-
jában Cassius a Dómaiak kérsitt
etölönak reverse.

A gonyvoldó Irások / les écrits
satisignes / kévétté eméretnek a

degré

despotai Státusokban, hol az obno-
 matusz gyűlölt, s a tudatlanság maffé-
 lölt, sem telentomot, sem akaratot
 nem adnak azoknak kézfittesre.
 A Democráciában nem gátolják
 azokat, éppen azon okból, a mi által
 az egyetülvalónak Igazgatásában
 az silják. Midőn azok rendszerint
 az hatalmas emberek ellen etiz-
 náttatnak, akkor a Democráciában
 hirtelkednek a Leg házanak,
 mely igazgat. A Monarchiában tilt-
 ják azokat; de inkább tiltják azokat
 a Dalitia Dolgai, mint a binnökévé.
 Ezek a közönséges gonoszságot mulat-
 tathatják, a megremelgediket Les
mécvontant: Wigassal háják, az hiva-
 tali pölczok ellen lévő irigységet
 kibővítik, a Népmek a Sanvedis
 ve türezt kererhetnek, s az az
 va vehetik, hogy Sanvedisin ka-
 czagjon.

Az Aristocratia az az igazgat

tás

26.

tás, a mely a ganyulodó Irásokot
leginkább szemkiveti. A' Fittiz
Remények itten kéddes Fejedelmek,
a' kik nem elég nagyok a' bostoniakok-
nak megvetésére. Ha a' Monarchiában
valamelly álszárlás a' Fejedelem ellen
intéztetik, tehát ő' sly' magass,
hogy a' csufondarosság nem juthat ő'
hosszá fel. Egy aridveráziái úraság
keresésül döföltetik ottol. A' Decem-
virek is, a' kik egy aridveráziát for-
málrak, éppen azért büntették halállal
a' csipős irásokat.

K. V. P. L. S. Z.

A' Remények megsértése a'
bünök' büntetésében.

Vagynak a' Remények regulái, a'
mellyek a' Világon majd minden
Nemzetknél ügyeltetnek: isztlen-

szeg
P.

ség lenne azokat a bűnök büntetésénél megsemmisíteni, melynek mindezenkor a rendnek helyreállítására van kell értelem.

A Napkeletiek, kik az aszkonyokot tartották eljártok elibe vetették egy halálra büntetés utólatos nemére, Mándikarsaké a Fővénny által a Fővénny megsemmisíteni?

A Rómáiaknak egy régi sokasága tiltotta az éretlen Leányoknak kiégéstését. Eberius ~~szó~~ közt találta az hűhő által azoknak megsemmisítésére mindekelte halálra adva volna őket: egy magát felvalósi gombba nyomtat. ő az erkölcsöt elpusztította a Rómáiaknak fennmaradására!

Midőn a Dárvoni Fittség az aszkonyokot merítettlen a közönvégyésről cserélt ki, is azokat az oktanlan álatok módjára máskénti szültette,

alkoz

akkor a szemérmét a kétségbeesésre
 tette ki: de, mikor az a féltésig egy
 anyát kényszeríttem akart..... mikor egy
 fiát kényszeríttem akart..... ki nem
 mondhatom; a magát a természetesen
 kétségbeesette.

N. V. Rész.

A rabközlőknek feltámasztásáról.
 hogy Urakot rádolják.

Augustus rendelte, hogy azoknak rab-
 közlői, a kik ellenbe örvessküdsék, a köz-
 jönak adattatnának az, a végre, hogy Urak
 ellen azok tanik lehetnének. Semmit
 sem kell az embernek elmulatni, a
 mi egy nagy bünnök feltámasztására vez-
 tet. Így, egy Státusban, hol rabközlők
 vagynak, természetesen az, hogy azok fel-
 támasztók lehetnek: de ök nem lehetnek kani-
 bizonyosságok.

Wintex

Vindex a Larquinus, hasznára
tett östveestküvést feladta; de ő nem
volt ~~■~~ Lani a Brutus gyermekei de
lenne. Igarságos volt annak Stabdiu
gat adni, a ki olyan nagy Stalgalatot
tett Marjának: de a nem adatott
meg neki, a végre, hogy ő Marjának
ert a Stalgalatot tenni.

Facitus Caesar a parancsolt,
hogy a Stalgalatok ne legyenek Stalg
úraink ellen, meg a Stalg bűn-
ben sem; egy Stalg, melly a Stalg
manus Compilatijában nem irate-
tatott be.

W. A. P. L. S.

Calumnia a Stalg bűnben.

Caesaroknak igarságot kell ad-
ni; ok nem Stalg Stalg ki
azon Stalg Stalg, mellyeket
tettek

tettek. Sylla való az, a ki őket ara-
ra tanította, hogy a Calumniatorokat
nem kellene megbüntetni. Majd olly-
matta ment az ember, hogy azokat meg-
jutoalmarra.

W. A. R. S.

Et aeneas künsöknek feljede-
BCU Cluj / Central University Library Cluj
seiről.

Ha néked a te testvéred, avagy fiad,
„avagy a te szerelmedet felelősed, vagy a
„te barátod ki úgy van mint lelked,
„mondani titkon, eljünk mai Jözenek
„ker: te kövesd meg őket: azonnal legyen
„a te kerod ö rajta, arután az egész Népe,
Ezen okosok, Et Könyvének Főveimye
/ cette loi du Deutéronome: nem lehet
a legtöbb elöttünk a méretes Népeknél egy
pülgári törvény, mivel a minden bünöknek
ajtót nyitna.

Az a Törvény, mely több Statutokban
 halálra büntetés alatt parancsolja a Con-
 spirációt felfedezését, ha mindezt
 mind is az ember arokban keveredne,
 szinte éppen ilyen kemény. Miután az
 az ember a Monarchiában bevitt, ak-
 kor igen illőleg cselekszik ha katonák
 közt kovácsolja

Ennek itt egész keménységével csak a
 körbeveszélyes feljegyzés büntetés kell
 alkalmazni. Ezen Statutokban, sokat
 talán a törvény nem érvényesül, ezen vétek
 különbözö német

Sápóniában, hol a Törvények az emberi
 okosság minden képeket felfogadják,
 a fel-hem-federésnek vétkes a leg-rend-ke-
 vens-valóbb esetekre alkalmazhatók.

Egy utstoria nékiunk két Kisassz.
 nyúlván említett, kik egy élet végével
 kövülvén ládába zártak halálra; az
 egyik arétt, hogy némelly galántoria
 szünetkébe ogyodott; a másik arétt, hogy

arr fel nem adra.

W. M. P. S. Z.

Melly veszedelmes, a Republicában,
a Felségsértés bűnét igen meg-
büntetni.

Mikor egy Republica arra jutott, hogy
arokot, a kik arr fel akarták forgatni,
büntette, akkor annak sietni kell a
bűzvallásoknak, a büntetéseknek, is
talajdon a jutalmaknak végeztetés-
távara.

Nem lehet az ember semmi nagy
büntetés ~~szűk~~ et, is követőreleg. Sem-
mi nagy változtatásokat, a nélkül hogy
nemely Polgárok kezeibe egy nagy hatal-
mat adjon. Tehát ezen esetben jobb be-
kat megbeszélteni, minisokat büntet-

tetni;

tetmi; keveset kámkivétmi, mintokat
 kámkivétmi; a jószágokot meghagyom, mint
 a confiscatiokot vohatitami. A 'Respublica'
 bostu állata 'szine alatt, az ember a bostu
 állók 'tyrannimustát állittani fel. Nem
 kérdés annak a 'ki 'váalkodik letasitá-
 sa, hanem az 'váalkodásnak. Majd a mi
 helyt lehet vinni kell-ezmi az igazga-
 tásnak azin folyomazása, hol a 'fivények
 mindent öldömarnak, is senki ellen sem
 kútnak kardot.

A 'Fozogok a bostuallásoknak, a
 melyeket a 'tyrannusokni, avagy arakon,
 kérvöl gyarmitottak, a 'leme, olkivettek,
 nem vetettek semmi határokot. Ok a gyere-
 mekeket, néha ötöt a 'közelebbi asyafia.
 kából, kivégarsesél. Elűsek végesken
 Familiákot. Az ok 'Respublicái' or ábrak
 megrendülsek, a 'kámkivetés vagy a 'dám-
 ki'vettetteknek vinnatérésé azin időpmosk
 vólnak mindenkor, melyek a 'Constitutio'
 változás jegecsenél.

A 'Dómiaiak bűbesebbek vólnak. Mikos
 Cassius, hogy a 'tyrannimustea ártott,
 megisél

megszélesesett, kerdésbe hozatott, ha meg-
 álltassanak a gyermekei: azok semmi bü-
 tetésre sem közhottattak. "Azok, mondja
 11 Halicarnassus' Dionysius, a kik ezt a föi-
 12 vényt, a Marsokkhoz völt háboru'isprök-
 13 gári had' végeretével, meg' akarták rábu-
 14 tottatni, és a Tylla által sámkivetté-
 15 sek' gyermekeit a Pölgálovokból kivékerté-
 16 tem; igen büntetésre méltók."

Látja az ember Marciának is Tyll-
 lának hadaiban, minj' fontos fajultrak
 völt a lelkek lettán: lettán. Az ilyen
 gyátlós dolgok az hitették az em-
 berrel, hogy többi ilyeneket nem ér-
 ismet. De a Triumvirek alatt, megkegyet-
 lebb akart lenni az ember, is kevésbé
 tetéseni annak: megelődik az ember
 a Sophismának olvasásán, melyeket
 az emberrel is hátrált. Az ember
 aspiónban megtalálja a sámkiveté-
 seknek formuláit. Az mondandó, itt is
 mieter mai sándók, mino a körtán

sádág jóva, ammyira hideg vérvrel bez
 szelnek itt, ammyi hasznokot mutatnak
 abban, ammyira sebbvalik az eszközök,
 melyekhez nyalnak, mástoknál, oly bá
 tordáiban vagnak a gardagok, olyan
 csodésnek kell a köz néjnek lenni,
 ugy felnek a polgárok életének vobez
 telembe gitéstől, ammyira akarják
 a katonákat lecsillapítani, uszójára
 olyan koronásitok kellet lenni
 az embernek.

Vix bovitotta Romát, a mikor Le-
pidus Spanyolországra triumphált;
 és egy példásan a Stobasággal, a dom
 kivetés, büntetés alatt, parancsokra
 a vagon lével.

V. H. A. S.

Dr. H. P. B. S.

Mikép függetlenek az a' Szabad-
sággal való lét a' Republica-
ban.

Arón Státusokban, hol a' Szabadág.
bül legobb dolgot említenek, vagy-
nak Fővények, mellyek azt egyre né-
ve megírják, az is hogy mindennek
megtartatik az. Ilyenek Angliában
az egy reverett Meggyördei-Delvek
:Dile of all ainder:. Ezek hasonlítva-
nak azon Athénai Fővényekhez, mel-
lyek egyetlen-egy személy ellen nem
vetsék, megállítva, hogy ezek az hat
ezer polgárosok Szókratái által hozat-
tak. Ezek hasonlítanak azon Fővények-
hez, mellyeket Romában egyet Polgá-
rosok

vok enn adnak, is egy neversetnek,
Privilegia. Ezek csak a Nép nagy gyű-
 leteiben hozattak. De akár mi módon adja is
 aroktat a Nép, Cicero azt akarja, hogy azo-
 kat az ember törleni se, mivel a Törvények
 nek ereje csak abban áll, hogy a minden em-
 berre kiterjedjen. En még is azért meg-
 vallom, hogy sokáta a valaha a Földön való
 legszabadabb Népeknek azt hiseti se velem,
 hogy adatok vagynak, kul egy Kempellens-
 tatig egy laplet kell a talvágra vet-
 ni, miként az Istenek' allpöröpeit
 takarják.

K. H. P. L. S. Z.

A' Polgár' Szabadságának ked-
 veső Törvényekről a' Republicában.

A' popularis Statusokban gyakran
 meszik, hogy a' vádolások közönsé-
 gesek, se a' minden emberek meg-

vam

vam engedve, hogy panaszkodjon, ha akar.
 Ez alkalmatosságát szolgálatot a prügök
 rok' ártatlanosságát öltalmazó Fővárosok
 felől való gondoskodásra. Athénában az
 a Szeparszéli, a ki a Köziratoknak ötöd ké,
 két maga mellett nem kepta, erex Drachma
 pénz büntetését fizetett. Aeschines, ki
 Etisiphont bévádolva vilt, erre is íslel
 tett. Domában, az igazságtalan vádaskodó
 becselenéssel bejégertetett: étoit noté
d'infamie: néki a K. betű homlokára
 nyomatott. A Szeparszéli melletti orvok adat
 tak, azért hogy a Szeparszéli avagy a Szeparszéli
 Szeparszéli meggyógyítására módja
 ne lenne.

En már állottam ezen Athénai és
 Római Fővárosok, melly a bévádoló orvok
 nak nem engedve az íslel kimondása
 előtt olvassam.

X. XI. Széj

N. N. P. B. S. Z.

A' Törvényeknek legyenesléseigéjéből
az adókat ellen a' Republicában.

Egy Polgár már elég felsőbbiséget vett magának egy Polgáron, nekik pénzre adván költésön, a' mellyet e' csak költés vett, azért hogy azt ismét kiadja, és a' mi következőleg neki többé nincs meg.

Mi lesz on az, egy Republicában, ha a' Törvények on Polgárágot még öregebbé bírtik?

Ashénában és Rómában, mindig keze-
desben megvált engedve, az adókat
adani, a' kik nem vólnak abban az álla-
potban, hogy megfirttának. Solon
azt a' szokást Ashénában megjavított
sa: ő azt rendelkez, hogy senki se lenne
kötelezve tartani a' polgári adókat.
De a' Decemvirek nem így javították
Róma' szokását, és azok nekik a' Solon

rend

rendszabása szemet elűt vól, ők meg
sem akarták azt követni. E' nem egyez
vül való hely a' Firenkés Fablak' Főváros
nyéből, az homar látta az ember a' De
cemberek' erőlját a' Democratiá' lel
kinek sörvegatésére.

Ezen az adások ottm kegyetlen Főv.
vények a' Római Republicát sokfor
vekedelembé gyszerék. Egy sabakkal
borissatott ember ki' ököven az ő hite
lerőjének házából megjelene a' közön
séget Diatyon. a' Néps ezen látomány
/: Spectacle: / által indulatba jött. Más
Polgárok, a' kiket Itiselerök nem bátor
kodtak tovább visszatartatni, kijöttek
tömlöttzeikből. Igéretet tettek nekik;
nem tellyel itotték: a' Néps a' Dent Hegyre
vonta magát. a' nem nyerte meg ezen
Fővényeknek eltörölését, de kapott
egy Fősséget a' maga örölmára. Kijött
az ember az Anarchiából, is látogatott
a' Tyrannusba hullani. Manlius, hogy
a' Népsnek kedvébe essen, a' rabközlögségbe
vetseter Polgárokat az Itiselerök kezei

Körüll

körsül kiszabadította. A' Charlius' erés-
 jeinak sleibe kerülték; de a' gonosz min-
 dég megmaradt. Különös Fővények kön-
 nyítették az adások' fizesítés: a' Domá-
 nak 428. esrendjellen a' Dölgarmotterok
 egy Fővényt hoztak, a' melly az hiselerőst,
 azon juttól, hogy az adásokat házaiknál
 Dölgarágba tartták, megfustotta. Egy
 Pappirus nevezetű úrvál egy Publius
 nevű ifjú embert, kit ő bilincsek közt
 tartott, Müzségében meg akart von-
 tani. A' Sextus' bűne a' politikai Sa-
 badságot adva Domának; a' Pappirusé itt a'
 pilzávi Szabadágot adva.

E' volt sorsa eren Városnak, hogy itten
 az új bűnek a' Szabadágut, a' mit annak
 a' régi vétkek hozottak volt, megerős-
 títették. Appianusnak próbája Virginián,
 a' Népet azon undorodásba hozza a' Fran-
 kusok ellen, a' melyet benne a' Lucretia
 Lorencestlenője sült vált. A' gyaláztat
 Pappirus' vétke után háromszor: két
 esrendövel, egy hasonló' vétkek sültse,
 hogy a' Nép a' Jamicul' hegyre vette mar-
 gát.

gát, és hogy az adóiak' bátorságáért ho-
zatottatott Fővénny megint új erőre kapott.

Ezen idő óta, az hivatalosok inkább
pereltettek az adóiak' által az utókat.
Kadai ottan adott Fővénnyek általhan-
gátáért, minis ezek a' nem fereséskés.

K. K. K. P. E. S. S.

Azon dolgokról, melyek a' Monarchiá-
ban a' szabadságot oszromolják.

A' Világon a' Főjedelmnek leghatáro-
talansabb dolog, a' Monarchiában, a' sa-
badtságot gyakran meggyengítette; a' rész
melykor egy privát embernek megismeré-
sére kihevésztett Commissariustok.

A' Főjedelem olyan kevé' határo-
vevri a' Commissariustoknak, hogy az
a' főadtságra sem méltó, hogy ő ezéért
a' dolgok' rendjét váltotta. A' mo-
raliter bizonyos, hogy ő a' jámborságra

nak

nak, és igazságának több lelkeivel
 bír az ő Committariussáinál, kik ma-
 gokot, az ő parancsolatai, a' Státus-
 nak egy homályos intercessióje, az ők
 keményekben tett választásai, és magok
 az ő felsőreik által, mindenkör abiz-
 gó igazolható lenni hitik.

V. A. M. H. H. H. alatt, mikor
 egy Pair allem provokált folytattak,
 az a Pairok Kamarájából vétette-
 tett Committariustok által ismételték
 meg: ezen mekkorúval annyi Pair-
 reket ölettek, a' memyit alaxrak.

V. A. M. H. H. H.

A' Spionokról a' Monarchiában.

Helleneké Spionok a' Monarchiá-
 ban? A' jó Fejedelmek ereket nem
 szokásuk használni. Milyen egy om-
 ber

ber a Fővénnyekhez hív, akkor eleget
 tett annak, a mivel a Fejedelmnek
 tartozik. Szükség legalább, hogy
 neki az ő háza menedék procurabile!
 helyett, is az ő többi viselése bátor
 ságban, legyen. A Spionnág salám
 tűrhetőbb volna, ha az amborsági
 emberek által gyakorolhatóna; de
 a Remélyek szükségese becselensége
 bül a clolagnak becselensége
 meg lehet ismerni. Egy Fejedelmnek
 magát az ő Jobbágyaihoz jámbor
 sággal, nyílt szívvel, is bizodalom
 mal kell viselni. Az, a ki annyira
 nyughatatlanságok, gyanakvásból,
 is rebegek közt fetreng, egy szín
 játszó, ki Borongattatásban van,
 miként játszódja kölét. Ohikve
 ő látja, hogy ataljában a Fővénnyek
 a magok erejében vagynak, is azok
 tüzrelvesnek, magát akkor bátor
 ság

ságban hitte' lenni. A' körönöge
 menetel néki' felett minden Driva-
 tusoknak lépésével. Ne féljen ö' sem
 mit, ö' nem tudja hinni, mennyire
 hajlandó az ember ö't szeretni. Hej!
 De miért ne szeretné ö't az ember?
 Ö' kint minden jónak, a' mi élik,
 kutya; s' minsegy minden bán-
 tot csak a' fővénylet' kövára vagy-
 nak. Ö' soha nem mutatja magát
 a' Népmek, mint egy derült orrával:
 ömön dicsüktége reizesül velünk,
 s' az ö' hatalmas tartt minket. Egy
 grebája annak, hogy az ember ö't
 szeretni, az, hogy benne birodalmát
 helyeseti; s' hogy a' minden egy ö'ti
 misser valamit megtagad, minden-
 ke az hitte, hogy abban a' Fejeden
 len megegyeretet volna. Tulajdon
 a' kör nyomonutágakban is selyed-

leggel

56.

Séggel nem vádolják az ö seméjés,
a felett panaszkodik az ember, hogy
ő az is nem tud semmit, avagy meg-
romlott emberek által veszesen kö-
rül: Ha a Széjádlem tudná! Sőt a
Nép. az Segítségük: hiválnak egy
nemes tisztik a becsédek, és egy
görbáját a hivadalomnak, a mis
az ember benne tart.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

K. K. V. R. S. Z.

A' nevetlen Leveleketül, /: Das
lettres anonymes: /.

A' Szatárok kötelesek neveiket
nyilaikra írni, hogy a kéz, hon-
nan azok kerülnek, megismerhet-
sen. A' Chácc' Dom' ai. Filep egy Va-
rosnak oszománál meg lehetett
tetvön

54.

tetven, az hajított Dárdán a salátrátott,
Aster több eren halálus Düfist Sile-
penn. Ha azok, a kik egy Embers
 vádolnak, az a kör jó tekintetéből
 csak lednek, tehát ők öt nem a Seje-
delennél vádolnak bé, a ki környen
 megelörtethetik, hanem az Elüljia-
voknál, kiknek az a regulájuk van,
 melyek csak a regalmaról a nére
 felelnek. Hugya ők a Förvényeket
 magok az a Leponatoltatott körött
 meghagyni akarják, tehát az egy bi-
 zonyosága annak, hogy néhik azok
 van azokból felni, az a legcsokis-
 jebb büntetés, mely rájuk séthetne,
 az, hogy néhik nem hisznek. Csak
 azon esetekben lehet ezekre figyelme-
 ni, a melyek a rendes Förvénykezést
 nem szenvedhetik meg, az az hola Seje-
deleni megmaradásának elölga fo-
rag fenn. Akkor kihat az ember,
 hogy

hogy az a' ki vádol, csülködött nyelvűi
 nek megáldásán, hogy azt költötték,
 más cselekedben pedig azt kell monda-
 nunk Constantinus Császárral:

"ohi nem gyanakodhatunk arról,
 "a' kinek hibázott egy vádoló, akkor mi-
 "kor neki nem foggyatkorott egy ellen-
 "ség".

XXV. Fejezet.

Az igazgatásnak módjáról a' öltö-
 náarchiában.

A' királyi tekintet egy nagy rugós-
 tól, a' melynek könnyem is lázma
 nélkül kell morderlmi. A' Sinaiak
 dicsernek egyet Császáraik kö-
 zül, a' ki úgy igazgatott, monják
 ok, mint az Eg, ar ar, példája
 álsal.

Cselek

Esetek vannak, hol az hatalomnak egész kiterjedésében kell dolgozni; vannak olyanok is, hol annak határainál fogva kell dolgozni. Fennje az adminisztrációnak, jól ismerem, melyek az hatalomnak nagy avagy kicsin része, a melyet különböző környülményekkel kell alkalmaztatni az embernek.

A mi Monarchiáinkban minden bölcsesség abban a vélekedésben áll, a melyet a Nép az Igazgatás, Szélsőségétől kap. Egy ügyetlen Miniszter mindig azt akarja fejújratni, hogy rabközlök vagyunk. Pedig ha az ügyis volna, neki azon kéne lenni, hogy azt észre ne vették. Önem tud az embernek mást mondani avagy írni, mint azt, hogy a Szélsőség komor; őt csuda fogta; ő majd gondolat fogtomni. Vann egy bizonyos kedveskedés a parancsolásban; a Szélsőségnek meg kell elevenedni, és a körvények legyenek azok, a melyek fenyegetésnek.

XVII. Rév

XXVI. Rész.

Hogy a Monarchiában a Fejedelemsé-
nek hozzáférhetők: accessible:)
kell lenni.

Ezt a contrastok sokkal inkább foga-
ják érvetelni. "Elő Déter Csász, mondja
"Dorxy, egy új Parancsot adta, mely
"tiltja a kéréseknek hozzája be nyu-
"tását, legyen hogy az előbb két hírszeinek
"be volt adva. Az igazságnak megtagad-
"tása esetében, be lehet neki az harman-
"kot adni: de a kinek minden igazsá, el kell
"életét veszteni. Senki sem intézett az ősa
"kérelembevetet hozzá."

XXVI. Rész.

K. V. A. P. E. S. Z.

A' Monarchának erkölcsiéről.

A' Fejedlem' erkölcsi: les moeurs: / annyit tétnek: / contribuent: / a' szabadságra, mint a' Fivények; ő, mint a' Fivények, az emberekből barmokat, és a' barmokból embereket csinálhat. Ő ha szereteti a' szabad Lelkeket, Jobbágyoktól fog kapni, ha pedig az alattvaló Lelkeket szereteti, neki csak rabolói kitének. Fudm' akarja ő az országát nagy megerőszegést? úgy körelítettte magához a' Decemletet és a' Virtust, állította elé' a' személyes érdemet. Ő néha keméit kint nagy a' Talentumokra retheti. Né feljén ő bajtársaitól: rivaux: / kik érdemes emberekként hivattnak; ő azokhoz hasonlv', mi helyt őket szeretti. Nyerje meg a' Rivet, de ne vesse láncra az etét. Légyon leereskedő: populaire: / Jobbágyai közt áll a' legkisebbik' keresetét a' hírellyel ne tartozik ő fogadni; azok mindentől

embere

kiek sokkal kevesebbé szabad, mint
 Iobbágyaik közül a legkisebbeknek, mi-
 vel egyedül ezek azok, a mik mindenkor
 haldalmi szobositterek.

Még kevesebbé kell néki Iobbágyaik
 közül valamelyikern egy bejéger csapó-
 kudást: une insulte marquée: / kö-
 vetni: ök bocsátani; büntetni ren-
 delsettek; soha sem csufolkodni.

Mikor ök kicsufolják Iobbágyaikot,
 akkor ök sokkal kegyeslenebbül bán-
 nak velük, mint a Főök avagy öcsök
 bánik az övéivel. Midőn azon utól-
 sők csufolkodnak, ök aláznak is nem
 gyaláznak; de ezek alásmittanak
 is gyaláznak.

Asz Ásiának elvitélete olyan, hogy
 ök egy Fejedelem által tett csapást
l'appront: / úgy néznek, mint egy atyai
 jószágok következtét; is a mi gon-
 dolkozástunk módja olyan, hogy a csu-

felkoldás' kegyetlen ércével azt az
 elcsüggedést keltjük öltve, hogy mi
 azt soha le nem mozdhatjuk man-
 gunkról.

A' monarcháknak abban kell gyö-
 nyösködni, hogy jobbágyaik vannak,
 kiknek a' becsület kedvesebb az élet-
 nél, és nem kevesebbé indítottok az
 hűségre, mint a' bátorokra.

Emlékerhetik az ember a' Fejér
 Pálmetát és Szerecsentlan ságekre,
 Jobbágyaiknak kiengesztelésért; Choreas-
 nak, Herólt Wardennek, és Prif Julian-
 nak bosszúállásakra; végre Montpen-
 sier Hercegnőre, ki felbuzonkodva
 van III. Henrich ellen, a' ki az ő tite-
 kas hibái körül egyet ki nyilatkoz-
 tatott, őt egész életében szomorítá-
 totta.

XXIX. Leiz

K. K. N. P. R. S. S.

A despotizai Igazgatásban egy ke-
vés szabadságot szerzeni alkalmas
Törvényekről.

• Mota a despotai Igazgatás, tor mére-
tében, mindenütt ugyan az; mégis, kiv-
nyúlások, egy vélemény a Vallásról,
egy előisélet, bévett példák, egy remeke
a léleknek; un tour d' esprit; szokások,
erkölcsök, fontos különbségeket szer-
hetnek itten.

Iól vagyok az, hogy bizonyos képzetek
itt, mintha vendéltetve lennének; néret-
nek. Tinában a Szjedelem, mint a Nője,
attya, néretik; és az Arabok birodalmá-
nak kerületében, a Szjedelemnél az Arabic
cator volt.

Megegyező az, hogy itten némely kont
Könyv, melly regulául szolgál, bévétetett,

mint

mint az ekkorán az Araboknál, a' For-
roster' Könyvei a' Perzsiáknál, a' Védám
az ~~Indiáknál~~ Indiáknál, a' classi-
cus Könyvek a' Sínaiáknál. A' vallás-
os fűvény-könyv pítolja ki a' pülgári
fűvény-könyvet, és állítja meg a' szabad
akaratoságot.

Nem tart az, hogy a' kétféle esz-
tekben a' bírák a' Vallás' Pülgáival
tanakodnak. Főök-országban is a' Ká-
dik a' Molláhokot így kőrdik meg.
Hogy ha az eset halált érdemel, helyes
bírák, hogy a' különös / particulier /
bíró' vélekedését / l'avis / vegye a'
Kormányosónak, a' végre, hogy a' pülgá-
ári és egyházi / l'ecclésiastique /
hatalom mérsékeltesen a' politie-
cai tekintet / l'autorité / által.

Kül. Kéz

XXX. Rése.

Folytatása ezen Materianak.

A' despotai Dühösség az, melly felállitotta, hogy az Apának kegyelemvesztése s: Disgrace; magával ragadja a' gyermekekét is a' feleségeket. Csak már Szenvedéslenek, a' nélkül hogy bűnösök legyenek: és a' rubán a' Széjedelemnek a' bepanaszoltatott is ö' köze könnyörgököt kell hagyni, azért hogy haragja csillapítottan, avagy igazsággal megvilágosítottan.

A' Málidiváknak egy jó szokása az, hogy mikor egy úr kedvetlen ségbe esett, mindennap az Udvarház mégyen a' Királynak udvarlására, mind addig, a' míg ismét kegyelembe esik; az ő jelenléte fegyveréből kivetheteti a' Fej

jébel

jelelem' haragját.

Vagynak Despretai Státusok, hol egy
gondolkoznak, hogy egy Fejedeleminél
egy kegyelemvésés mellett állami
ammit tettek, mint az ő neki tartozó
tiszteletben hibáim. Ezen Fejedelmek,
egy látják, minden erejüket
arra fordították, hogy magukat
a' kegyelemvésés' virtusától megfodják.

Arca diu et Honoratus, a' törvényben,
a' mivel ammit állítottam, azt nyi
latkossájk ki, hogy ők azokhoz, a'
kik mérvélenek a' vétkecskért adoz
Dermi, nem akarnak kegyelemmel vi
selsetni tellyeséggel. Ezen Törvény
igen gonosz volt, mivel a' tulajdon
a' Despreti' mubban is gonosz.

a' Despretai Státusok, a' mely minden
nek, a' ki akar, megengedi az Ország

68

bül kimemmi, igen jó: És jöllehet az
ellenkerő Dokái eredetét a Despotiz-
musból vette, hül a Jobbágyok rabol-
gáknak, és azok, kik az Országból
kimennek, Szökevény rabolójáka-
nak tartatnak; mégis a Despotiz-
mus a Despotizmusnak igen jó, hül a
kötelezettségek futatásától avagy bűn-
doklásától való félelem a Dövek, az
vagy a Számvérvék üldözését gátolja.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Holainváron, 1854-ben, kiírva saját for-
gattásából, és Julius Isken a Holuoni-
ri Császárnak adta a Fordítottja
Danko István

